

A.P.T.I. – Asociatia pentru Tehnologie si Internet

B-dul. I.C. Bratianu, nr. 44, sc. A, et. 5, ap. 46, sector 3 Bucuresti

Sector 1, Bucuresti, Romania

Tel/Fax : 021 313 19 62

info@apti.ro

www.apti.ro

Opinia APTI cu privire la proiectul de lege cu privire la privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații

9 Mai 2007

Apreciem deschiderea MCTI cu privire la realizare unei consultari publice referitoare la proiectul de lege mai sus amintit. Credem ca avem de a face cu un prim proiect in mare parte corect si coerent, pe baza caruia insa se mai pot face unele imbunatatiri. Iata principalele comentarii pe care le avem pe marginea proiectului, comentarii pe care speram ca le veti lua in considerare, astfel incit prezenta consultare publica sa nu fie doar un exercitiu de imagine.

Observatii de fond

1. Remarcam ca exista unele **neconcordante** intre textul proiectului si cel care apare in Tabelul de concordanta (vezi de ex. Art. 17) , ca si unele dispozitii incomplete dpdv al tehnicii legislative (vezi art. 19 unde nu se prevede pedeapsa aplicabila infractiunii). Consideram ca este important ca proiectul supus consultarii publice sa fie extrem de precis, sau , in cazul in care exista inca discutii cu privire la anumite elemente – sa se propuna 2-3 variante pe baza carora sa se faca propuneri.
2. Observam, in continuare, tendinta legiuitorului roman de a **prefera „traducerea” directivelor in locul unei implementari** a acestora in conformitate cu tipicul legislatiei romanesti. Aceasta a dus si va duce la o legislatie conforma cu normele europene, dar inaplicabila sau inaplicata in practica¹. Tabelul comparativ propus de MCTI nu face decit sa sublinieze ideea precedenta. Motivarea existentei unei directive obligatorii pentru Romania, nu este suficienta – atita vreme cit alte state membre ca Irlanda sau Slovenia deja au atacat respectiva directiva la CEJ si, este evident, ca multe dintre statele membre nu o vor implementa pina la data limita prevazuta in directiva. Mai mult, insemnarea din comunicatul de presa care deja stipula ca legea va fi in vigoare pina la 15 Septembrie 2007, ne face sa ne intrebam daca nu cumva se va urma procedura, extrem de nefasta asupra procesului legislativ, a unei Ordonante de Urgenta. Speram sa nu fie cazul !
3. Consideram ca exista o anumita **incorenta institutionala** cu privire la autoritatea de aplicare a dispozitiilor legi, care va fi de natura sa creeze probleme in practica. Astfel ANSPDCP este autoritatea prevazuta la art. 17 „ *să monitorizeze aplicarea prevederilor prezentei legi*”, dar ANRCTI apare ca autoritatea care are de asemenea atributii cf. Art 13 alin 1 sau art 18 alin 4. De altfel ANRCTI apare ca autoritate competenta si in tabelul comparativ (!). Consideram ca , in concordanta cu directiva europeana, **competenta exclusiva trebuie sa apartina ANSPDCP**, care este si autoritatea **recomandata** de Directiva Europeana si care, conform legii 102/2005 este o autoritate independenta (deci art

¹ Vezi in acest sens legislatia aplicabile comunicarii comerciale nesolicitate, care sunt reglementate in 5 acte normative romanesti, exista 2 autoritati care au obligatii de implementare a acestor si, dupa 5 ani, nu avem nici o sanctiune pentru acestea contravenit (!?)

17 alin 2 este superfluu). De altfel, dispozitiile art. 13 trebuie sa fie tot in competenta ANSPDCP, cita vreme obiectul principal al obligatiei este legat de dreptul la viata privata al cetatenilor si nu de vreo cerinta legata de serviciile de comunicatiile electronice. Mai mult, consideram ca trebuie modificata si legea 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANSPDCP, pentru a mari competentele acesteia, cita vreme obiectivul autoritatii prevazut la art.1 alin 2 : "*obiectiv apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață intimă, familială și privată, în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal și cu libera circulație a acestor date.*" nu este suficient pentru prezentul act normativ, pentru ca datele de trafic pot sa NU cuprinda date cu caracter personal. Asadar sustinem ca este necesar ca **obiectul de activitate al ANSPDCP sa fie largit la intreg domeniul proiectiei vietii private**, in conformitate cu dispozitia constitutională corespunzătoare, si intr-un mod similar cu atributiile autoritatilor pentru protectia datelor personale din celelalte state membre UE.

4. Din pacate **dispozitiile prezentului act nu sunt corelate nici cu cele din alte acte normative** referitoare la criminalitatea informatica – in special legea 161/2003, dar si Ordonanța de Urgență nr. 43/2002 privind Departamentul Național Anticorupție sau, deja respinsa Ordonanța de Urgență nr. 131/2006 referitoare la DIICOT. In cazul ultimelor 2 acte normative au existat aprige dezbateri referitoare tocmai la termenul de acces la anumite date informatice, care erau in fapt date de trafic (dupa cum a rezultat din explicatiile date). Mai mult, aceleasi **date de trafic** care fac obiectul principal al prezentului act normativ **au fost deja definite** in legea 161/2003 prin date referitoare la traficul informational – art 35. alin 1 lit f. In ultimele dezbateri publice Ministerul de Justitiei a declarat ca doreste sa clarifice termenii din legea 161/2003 si ca legea de aplicare a directivei privind retentia datelor de trafic va fi o buna ocazie pentru asta. Notam faptul ca, din pacate, noul act normativ propus nu este corelat cu legea 161/2003, ceea ce va crea o serie de probleme de aplicare pentru practicieni. Am recomanda ca cel puțin **dispozitiile procedurale inserate prin prezenta lege sa fie incluse in legea 161/2003** sau, mai bine, adunate in Codul de Procedura Penala.
5. Apreciem exactitatea textului in ceea ce priveste infractiunile pentru care se poate cere accesul la aceste date si procedura in aceste cazuri, dar ne exprimam ingrijorarea pentru **textul lacunar in ceea ce priveste situatia similara in care accesul este facut de "organele abilitate prin legile care reglementează activitatea de realizare a securității naționale"** fara nici o precizare suplimentara in acest sens. Credem ca **se impune o explicite** a acestora si a situatiilor precise in care exista acces la aceste date, ca **si un control judiciar** al acestui tip de acces la datele referitoare la traficul informational.
6. Pentru precizia textului, este bine de **stipulat expres** in actul normativ principal **unde se vor face clarificari prin Normele Metodologice de Aplicare**, care ar trebui sa detalieze doar o serie de chestiuni tehnice si practice de aplicare. (de ex. explicitearea principiilor din art. 12) Deocamdata acestea sunt precizate numai in art. 22 fara a fi clar ce vor contine. Mai mult, cita vreme autoritatea competenta pentru monitorizare este ANSPDCP, ar fi normal ca aceasta autoritate sa fie **principalul initiator al normelor de aplicare**. Sau cel puțin co-initiator.
7. **Termenul de 12 luni** propus pentru pastrarea datelor de trafic **nu este justificat** prin nici un raport independent care sa indice acest termen ca fiind cel util in cazul unei investigatii judiciare. In conditiile in care se recunoaste ca prin acest act normativ se aduce atingere unui drept al omului (cel referitor la respectarea viatii private), credem ca este necesar, in lipsa unor informatii contrare, ca acest lucru sa se faca la nivelul minim posibil. Avind in vedere si costurile serioase pentru furnizorii de comunicatii electronice de implementare a acestui act normativ, consideram ca **termenul minim de 6 luni sa fie cel propus** in actul normativ,

urmind ca, in conditiile raportarilor obligatorii prevazute la art. 13 sa se poate modifica ulterior acest termen.

Observatii pe articole

Art. 2 – Termenul de ID nu este un acronim romanesc. Recomandam folosirea termenului de Numar de Identificare sau alt termen similar.

- **Art. 3** – Pentru o clarificare a faptului ca operatorii care furnizeaza servicii si retele de comunicatii electronice pentru propriile nevoi nu fac subiectul acestei obligatii propunem **utilizarea terminologiei deja consacrate prin OUG 79/2002 art.4 alin 7 - Persoanele care intenționează să furnizeze exclusiv pentru nevoi proprii rețele sau servicii de comunicații electronice nu au obligația prevazuta la alin.1.**
- **Art 5. - Termenul de “Telefonie prin Internet” nu este explicitat** in nici un act normativ romanesc (lege sau ordin al ANRCTI). Cum acesta poate fi interpretat in mod diferit si exista o multitudine de comunicatii din care doar o parte sau intreaga convorbire are loc prin intermediul Internetului, credem ca este necesara o definire a termenului in cadrul art. 2.
- **Art 13** – Apreciem drept foarte utila o asemenea raportare. In acelasi timp **opinam ca institutia competenta in acest caz trebuie sa fie ANSPDCP** si ca datele raportate (fiind vorba de date statistice) nu trebuie sa contina cazurile in sine (cum este precizat la art. 13 alin 1 lit a si c) , ci numarul de cazuri in care s-au folosit sau nu aceste date. In caz contrar anumite date ce tin de stricta activitate de ancheta judiciara ar putea ajunge in mainile unor autoritati publice care nu au legatura cu acest domeniu si ar putea fi folosite in alte scopuri (vezi de ex si scandalul Stancev) . Pentru ca aceasta obligatie sa aiba un efect concret si in Romania, propunem si **publicarea acestor date si de catre institutia responsabila pentru colectare in raportul sau anual.**
- **Art. 15 alin 4. - Consideram ca sintagma „întârzierea obținerii autorizării ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală” poate fi interpretabila.** Cum singurul motiv posibil al acestei intirzieri il poate reprezenta depasirea termenului de pastrarea a datelor de trafic si anonimizarea acestora de catre furnizorul de servicii propunem utilizarea sintagmei „*întârzierea obținerii autorizării ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală prin expirarea termenului in care datele de trafic sunt pastrate de furnizorul de servicii*”
- **Art. 16** – Daca am apreciat detalierea dispozitiilor referitoare la conditiile exprese in care organele de ancheta penala au acces la datele de trafic stocate, **articolul 16 este atit de vag** incit ar permite oricarui organ care ar avea tangenta cu domeniu securitatii nationale sa aiba access direct la aceste date, fara vreun control juridiciar prealabil si incalcindu-se grav dreptul la viata privata a persoanelor urmarite. Avind in vedere si scandalurile imense din alte tari membre ale UE (vezi Italia – scandalul Tavaroli) in care datele informatice care trebuiau sa fie accesate doar de serviciile secrete au fost folosite la santaj in cazul politicianilor si a altor peronalitati publice, sustinem **explicitarea de indata a articolul 16 cu institutiile competente si cazurile exprese in care au acces la aceste date.**
- **Art. 17 alin 2** – este inutil in conditiile in care conditiile de functionare ale ANSPDCP sunt stabilite de legea 102/2005
- **Art 19-** trebuie **completat cu sanctiunile in cazul acestei infractiuni.** In cazul tezei de la punctul b) suntem de parere ca trebuie stabilita o sanctiune si in cazul in care datele de trafic stocate au putut fi accesate de terte persoane neautorizate, din culpa furnizorului de servicii care nu a implementat standardele minime de securitate impuse de ANSPDCP.

Pentru orice detalii suplimentare sau participarea la viitoarele dezbateri pe tema acestei legi, nu ezitati sa ne contactati.

Bogdan Manolea
Director Executiv APTI